

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud

c/o Steinar Stueflotten
Damenga 19
N-3032 Drammen

Telefon: 913 34 123 (+ 47)

e-post: buskerud@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Deres referanse:
Ikke angitt

Deres
kontaktperson:
Stabursvik mfl.

Vår kontaktperson: Dato: 09.08.21
Marius von Glahn

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 Hønefoss
Epost: postmottak@ringerike.kommune.no

Høringsuttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud til saken:

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030 - Høringsutkast

Fastsatt svarfrist er 15.08.2021.

Vipe på Sokna, Ringerike.

Norsk ornitologisk forening (NOF)

NOF ble stiftet i 1957 og er en frivillig naturvernorganisasjon med omtrent 12 000 medlemmer i hele landet som fokuserer på fugler og fuglevern.

Fylkesavdelingen i tidligere Buskerud fylke representerer ca. 430 medlemmer.

NOF sentralt er del av BirdLife International som har over 10 millioner medlemmer og støttespillere i 4000 avdelinger over hele verden.

En viktig del av foreningens arbeid er å være bindeledd mellom fugleinteresserte over hele landet.

Gjennom årene har bevaring av fugleartene og deres leveområder blitt mer sentralt og nødvendig i foreningens arbeid.

FNs bærekraftsmål

Regjeringen vedtok 14.05.19 *Nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging 2019-2023*.

I styringsdokumentet vektlegges FNs 17 bærekraftsmål og Norge har sluttet seg til disse.

FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer på både regional og nasjonal forvaltningsnivå.

I ordførerens forord til planforslaget for kommuneplanens samfunnsdel heter det: «*Gjennom samarbeid skal vi øke [...] bærekraft for klima og miljø.*»

NOF avd. Buskerud stiller seg positivt til denne fremstidsrettede holdningen og ønsker å påpeke at slike løfter er forpliktende.

NOF avd. Buskerud stiller seg derfor svært positivt til at Ringerike kommune har et ønske om å ta hensyn til FNs bærekraftsmålene i kommuneplanens samfunnsdel.

Fugleliv i Ringerike kommune

I Ringerike kommune er det registrert 256 fuglearter totalt. Herav er 68 klassifisert som truede arter og oppført på den norske rødlisten (*Status på artsdatabanken 20.07.2021*). Truede arter er arter som står i fare for å dø ut.

Nedbygging av strandsonen og bevaring av våtmark

Strandsonen i Nordre Tyrifjorden-området er preget av systematisk nedbygging og det er kun få intakte strandarealer igjen. Eneste strandlinje som er relativt upåvirket av utbyggingsprosesser er den nordlige og østlige siden av Nordfjorden.

Regjeringen påpeker strandsonens store betydning for naturopplevelser, rekreasjon og friluftsliv på følgende nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/friluftsliv/innsiktsartikler-friluftsliv/strandsonen/id2076261/>.

Strandsonen utgjør også et viktig grensehabitat for et stort antall våtmarksfugler og andre artsgrupper som enten hekker i strandsonen eller som bruker strandsonen til fødesøk.

På bakgrunn av kommunens geografiske beliggenhet ved Nordre Tyrifjorden og Sperillen tilkommer kommunen et særskilt ansvar for å ivareta strandarealer for både mennesker og dyr.

Store deler av kommunens strender ved Tyrifjorden grenser til verneområder, noe som beskytter de fleste strandsonene i kommunen mot ytterligere nedbygging.

Miljødirektoratet opplyser at «*Strandsonen er av nasjonal betydning og skal forvaltes slik at miljøverdier og allmenne interesser tas vare på. Det er viktig å unngå uheldig utbygging. Mange enkeltinngrep i strandsonen påvirker naturen og landskapet over tid, og forringer kvalitetene i området.*»

Videre påpeker Miljødirektoratet at strandsonen tilkommer en spesiell rolle på bakgrunn av klimaendringene og hvor viktig det er å planlegge på en balansert og langsiktig måte.

(kilde:

<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/strandsoner/strandsoner-i-arealplanlegging/>)

Derfor oppfordrer NOF avd. Buskerud kommunen til å innta en restriktiv holdning når det gjelder utbyggingsplaner hvor strandsonens kvaliteter forringes på grunn av nedbygging.

NOF avd. Buskerud anbefaler at kommunen opplyser om strandsonens viktige funksjoner på hjemmesiden sin.

Både Storelva, Ådalselva og Sogna representerer svært viktige naturelementer i Ringerike kommune. Også mindre elver som for eksempel Strømsoddelva og Væla har viktige økologiske funksjoner.

Derfor mener NOF avd. Buskerud at det er veldig positivt at kommunen skriver i foreliggende planforlag: «*Ringerikes vassdrag og innsjøer, har verdifulle naturkvaliteter*» - og NOF avd. Buskerud ønsker samtidig å oppfordre kommunen til å aktivt opplyse befolkningen om naturkvalitetene kommunen referer til.

Storelvas elveslette og deltaområde er kjent som viktig våtmarkslokalitet som er meget viktig for både rastende og hekkende våtmarksfugl.

NOF avd. Buskerud mener at kommunen bør nevne i samfunnsdelen at verneområdene i Tyrifjorden våtmarkssystem har internasjonal vernestatus som Ramsar-område. Det bør også være nevnt at verneområdene har internasjonal status som IBA-område (*Important Bird and Biodiversity Area*).

Kantvegetasjonen til elver og bekker er et viktig leveområde for mange dyrearter og har en naturlig erosjonsforebyggende effekt (klimatilpasning mtp. ekstremnedbør og flom).

Oversvømmelsene ulike steder i Europa viser viktigheten av å bevare vassdragenes naturlige utforming og tilgrensende våtmarksarealer.

NOF avd. Buskerud mener at der er veldig positivt at kommunen synes å vedkjenne viktigheten av bevaringstiltak for våtmark ved å skrive i planforslaget at:

«Klimaendringer gjør at det i årene framover er forventet kraftigere og hyppigere styrtregneepisoder, og større og hyppigere regn-flommer. Dette øker også risikoen for løsmasseskred. Mange områder i Ringerike har marin leire og stedvis kvikkleire. Vi må ruste kommunen for å takle økende risiko for flom og skred, og økende utfordringer med overvannshåndtering.»

Kantvegetasjonen tiltrekker insekter som danner næringsgrunnlaget for mange småfuglarter og som har pollinerende funksjon, slik at også innbyggerne (spesielt jordbrukerne) i kommunen profiterer.

Tettheten av fuglereir i kantvegetasjonen langs vassdrag kan være svært høy. Kantvegetasjonen er også viktig for en rekke ulike organismer som lever i elva.

NOF avd. Buskerud mener at det er viktig at kantvegetasjonen langs elver og bekker og dens naturlige løp må bevares for fremtiden!

Denne intensjonen vil være en implementering av FNs bærekraftsmål 15.1. Derfor stiller NOF avd. Buskerud seg meget positivt til at kommunen definerer en fast 100m bred buffersone rundt vann og vassdrag i foreliggende planforslag og forventer at kommunen tar hensyn til denne buffersonen i fremtidige plansaker (sml. pbl § 1-8 Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag og vannressursloven § 11).

NOF avd. Buskerud vil gjerne vise til NVEs nye veileder «*Kantvegetasjon langs vassdrag*» publisert februar 2019.

Under punkt 4.2 (side 12) gir veilederen gode eksempler på hvilke konkrete tiltak kommunen kan iverksette for å ivareta kantvegetasjoner langs vassdrag og hvordan aktuell lovverk er berørt. Veilederen gir også gode eksempler på hvordan Bærum kommune har implementert aktuelle vedtak i kommuneplanens arealdel.

(Referanse til NVEs veileder: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/nyheter-skred-og-vassdrag/ny-veileder-om-vegetasjonen-langs-vassdrag/>).

NOF avd. Buskerud mener at det er meget bra at Ringerike kommune har definert målsettingen «*Sikre kantsoner mot vann og vassdrag, og være restriktiv med å gi dispensasjoner i 100-metersonen*» under punkt 4.1.3. – side 32 i planforslaget.

NOF avd. Buskerud mener at der nødvendig å informere befolkningen om kantsonens viktige funksjoner og om implementeringen av denne buffersonen i kommuneplanens samfunnsdel for å forebygge flere inngrep.

Nedbygging av våtmark

Nedbygging av naturarealer og arealendringer gjelder sammen med klimaendringene som den største trusselen mot natur og artsmangfold i Norge.

Et artsmangfold som er av internasjonal interesse. Vi ønsker jo ikke at vinteroppholdsstedene og trekklokalitene sør for Norge skal bygges ned.

Siden kommunen implementerer FNs bærekraftsmål 13 (stoppe klimaendringene) i kommuneplanens samfunnsdel, fordrer NOF avd.

Buskerud at tiltak som innbærer bevaring av våtmark skal ha svært høy prioritet i kommuneplanens samfunnsdel.

Derfor mener NOF avd. Buskerud at det er positivt at kommunen nevner under punkt 4.7.3. at «*våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringer tas vare på*» (side 40 av planforslaget).

Forskningsrapport: *Verdier av økosystemtjenester fra våtmark*

Forskningsrapporten viser blant annet til en kontinuerlig nedgang av areal som er klassifisert som våtmark i Norge og at relaterte nedsatte miljøverdier gir grunnlag for en redusert livskvalitet i befolkningen. Rapporten viser også til hvilken spesifikk betydning våtmark har for livskvaliteten av mennesket og for befolkningens helse generelt.

(Kilde:

http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/horinger/Naturmangfold/Rapportutkast%20for%20review_131017.pdf?epslanguage=no).

Vern og restaurering av våtmarksarealer og avbøtende tiltak ved arealbruksendringer er viktige tiltak for tilstandsforbedring.

NOF avd. Buskerud mener derfor at der er svært positivt at Ringerike kommune har som målsetting å «*Ivareta myrområder, og vurdere å fremme restaurering av forringede myrer*» som definert under punkt 4.6.1. side 39 i respektiv planforslag.

Risikoen for forurensning av våtmark og tilhørende vassdrag både under og etter anleggsperioden for Ringeriksbanen og nye E16 (FRE16) kan føre til endringer i sammensetningen av fiskebestanden, slik mister vassdragene verdi for dykkende fisketende fuglearter.

Mortalitet og sykелighet blant fuglene i området kan øke pga. akkumulering av miljøgiftene i fisker og planter som utgjør ernæringsgrunnlaget for vannfugler.

Vegetasjonen i hele planområdet kommer til å bli skadelidende eller blir ødelagt. Befolkningen mister verdifulle rekreasjonsområder. Vegetasjonen i planområdet oppfyller en rekke viktige funksjoner for både pattedyr, insekter og fugler som er avgjørende for deres reproduksjon.

NOF avd. Buskerud mener at det er positivt at kommunen vedkjenner sitt ansvar når det kommer til fremtidig arealforvaltning på bakgrunn av de enorme arealendringene som realiseringen av FRE16 vil medføre.

SABIMA informerer om at for hele 9 av 10 arter som er på rødlisten fremstår arealendringer som hovedtrusselen (kilde: <https://www.sabima.no/hva->

[truer-naturen/arealendringer/](#)). Nedbygging av leveområder utgjør en av de største trusselfaktorene for vårt biologiske mangfold (ref. Meld. St. 33 (2012-2013) «Klimatilpasning i Norge»).

NOF avd. Buskerud mener derfor at videre nedbygging av verdifulle og sårbare naturarealer i en kommune som allerede er preget av et sterkt utbyggingspress, undergraver både FNs direktiver og regjeringens direktive som kommunen har forpliktet seg til å følge.

Hvordan vil kommunen sikre at den økende trafikken i området med lastebiltransporter, massehåndtering og gravearbeider med anleggsmaskiner ifbm. tomteopparbeidelser, etablering av luftledninger i trekkorridorer til våtmarksfugl, legging av vann- og strømløsningsledninger, etablering av utfartsparkeringsplasser, ikke vil forringe naturkvalitetene i en kommune som allerede er preget av et sterkt utbyggingspress?

Myr

Et tiltak for å redusere klimagassutslipp er biotopvern gjennom bevaring av våtmark!

En spesiell rolle tilkommer myr. Myrene er ikke bare potensiell leveområde for diverse fuglearter og levested for mange andre viktige planter og dyr men fremstår samtidig som en av de mest betydningsfulle terrestriske CO₂-lagrene som lagrer nytt karbon hvert eneste år.

Drenert myr er en større kilde til CO₂-utslipp enn både naturlig og restaurert myr.

I følge Miljødirektoratet står 10 naturtyper av myr oppført som truet på norsk rødliste for naturtyper.

En ødeleggelse av myrområdene ville stå stikk i strid regjeringens initiativ om å restaurere myrområder rundt om i landet. Mer informasjon om viktigheten av intakte myrområder finnes under nettadressene:

<https://www.sabima.no/trua-natur/myr/>

og

<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/vatmark/id2339659/>

For å kunne etterkomme FNs bærekraftsmålene og for å støtte regjeringens intensjon om å bevare norsk våtmark støtter NOF avd. Buskerud målsettingen fra Ringerike kommune om å innta en restriktiv holdning når det kommer til nedbygging eller drenering av våtmark fullt ut (ref. punkt 4.6.1. – side 39 i respektiv planforslag).

(Regjeringen informerer om betydningen av våtmark under nettadressen: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vatmarkene-truet-av-utbygging/id2601702/> og under nettadressen: <https://www.regjeringen.no/contentassets/baf3d13f3070419eb602b9d26903465b/verdien-av-okosystemtjenester-i-vatmark-menon-publikasjon-42-2018.pdf>).

NOF avd. Buskerud gir sin fulle støtte til Ringerike kommune sin målsetting om å ta vare på våtmarker, myrer, elvebredder og skog som kan dempe effektene av klimaendringene som definert under punkt 4.7.3. på side 40 i respektiv planforslag.

Bærekraftig skogbruk i Ringerike kommune

FNs bærekraftsmål nr. 15 krever en mobilisering av betydelige ressurser fra alle kilder og på alle nivåer for å finansiere en bærekraftig skogforvaltning.

Ringerike er gamle Buskeruds største jord- og skogbrukskommune. For å etterkomme kravet om bærekraftig skogforvaltning kombinert med stanset tap av arts mangfold tilrår NOF avd. Buskerud en systematisk kartlegging av både leikplasser for skogshøns (orrugl og storfugl) og reirplasser for rovfugl i Ringerike kommune for å vurdere etableringen av hensynssoner med enten hogstforbud eller plukkhogst utenom hekketiden rundt aktuelle lokaliteter.

Denne strategien står i samsvar med FNs bærekraftsmål nr. 15 som kommunen forplikter seg til å følge i respektiv planforslag.

NOF avd. Buskerud anbefaler at kommunen unngår og fraråder fra flatehogst.

Skogen består av et samspill mellom mange tusen arter. Omtrent 60% av alle arter som er registrert i Norge er tilknyttet til skog.

Jo eldre skogen får bli jo mer karbon lagrer den, men når skogen flatehogges medfører det store utslipp og mindre lagring av karbon og mange arter mister sitt livsmiljø.

NOF avd. Buskerud anbefaler at kommunen inkluderer bærekraftig skogbruk under punkt 4.1.1. (side 31) i respektiv planforslag for å imøtekomme FNs bærekraftsmål nr. 15.

NOF avd. Buskerud gir sin fulle støtte til Ringerike kommunes målsetting om å fremme skogskjøtsel som øker karbonopptak (ref. punkt 4.6.1. – side 39 i respektiv høringsutkast).

Bærekraftig jordbruk i Ringerike kommune

For å kunne møte kravene fra FNs bærekraftsmål anbefaler NOF avd. Buskerud å stimulere for økologisk jordbruk i kommunen.

I denne sammenhengen viser NOF avd. Buskerud til regjeringens styringsdokument *Nasjonal strategi for økologisk jordbruk* (kilde: https://www.regjeringen.no/contentassets/0036969bc3a547deb46aa7f5653155da/lmd_0020_nasjonal-strategi-for-okologisk-jordbruk_med-ekstra-sider.pdf)

I nevnt styringsdokument heter det blant annet:

«I økologisk produksjon stilles ekstra krav til miljø og dyrevelferd i produksjonen. Økologiske driftsformer uten bruk av kjemisk-syntetiske plantevernmidler og mineralgjødsel, kombinert med vekstskifte, har positiv effekt for biologisk mangfold, jordkvalitet og jordstruktur.

En viktig årsak til å videreutvikle økologisk jordbruk er derfor driftsformens bidrag til å gjøre norsk jordbruk mer miljøvennlig, ved at økologisk jordbruk i seg selv er mer miljøvennlig og ved at erfaringer og kunnskap fra økologiske driftsformer kan overføres til det konvensjonelle jordbruket.»

Derfor mener NOF avd. Buskerud at betydningen økologisk jordbruk har for det biologiske mangfoldet bør nevnes i kommuneplanens samfunnsdel.

Skape areaner for formidling av naturverdiene i Ringerike kommune

NOF avd. Buskerud anbefaler at Ringerike kommune kartlegger potensielle lokaliteter for observasjonstårn i Nordre Tyrifjorden våtmarksystem og tar kontakt med aktuelle grunneiere.

Hovedfunksjonen for observasjonstårn er som regel å tilby besøkende et godt innsyn i et naturområde. Infrastruktur som innebærer parkering og stier vil resultere i en kanalisering av ferdselen og føre til avlastning for mer tilfeldig ferdsel i naturområdet. Stor press gjennom ferdsel i et naturområde kan komme i konflikt med naturverdiene i et område. Et observasjonstårn

vil dermed gi en «vinn-vinn» situasjon som sikrer at dyrelivet får ro, samtidig som publikum i større grad opplever mer uforstyrret dyreliv.

Etableringen av slike publikumsanlegg er en berikelse for det regionale kulturlivet og handler om regional verdiskapning.

Et observasjonstårn kan tjene som et sosialt møtepunkt for læring og kunnskapsformidling om Ringerike kommunes unike naturverdier.

Det finnes flere etablerte observasjonstårn andre steder i gamle Buskerud. Tårnene brukes som turmål for barnehager og skoleklasser for undervisning i naturfag - som for eksempel ved Fiskumvannet naturreservat.

Det bør være mulig å løfte naturverdiene i Ringerike kommune tydeligere opp og frem (det fortjener de!).

NOF avd. Buskerud mener at Ringerike kommune bør innta en aktiv rolle i opplysningsarbeidet som omhandler naturverdiene i kommunen ved å skape hensiktsmessige arenaer.

NOF avd. Buskerud mener at *aktivt opplysningsarbeid om naturverdiene i Ringerike kommune* bør være en del kommuneplanens samfunnsdel (for eksempel under punkt 4.1.2. – side 31) for å sikre at befolkningen vet hvilke naturverdier det er kommunen ønsker å ta vare på og for å garantere gode medvirkningsmuligheter.

Bidrag til hjemmeside

NOF avd. Buskerud tilbyr seg til å bidra med innspill til hjemmesiden: <https://www.ringerike.kommune.no>

For besøkende av hjemmesiden til Ringerike kommune kan det være nyttig å finne tilgang til nettsidene av naturvernforeninger som finnes i kommunen.

Ved å vise til nettsiden til Norsk Ornitologisk Forening kan innbyggerne følge med på aktuelle naturvernsaker i regionen.

Aurskog-Høland kommune motiverer innbyggerne sine til å delta på den årlige Hagefugltellingen i regi av Norsk Ornitologisk Forening (se følgende link til kommunesiden: <https://www.ahk.no/nyheter2/bli-med-pa-hagefugltellingen/>).

NOF avd. Buskerud vil gjerne foreslå at også Ringerike kommune opplyser innbyggerne om dette prosjektet på hjemmesiden sin.

Ringerike kommune har også muligheten til å stimulere skoler, barnehager og foreninger til fuglekasseverksteder i samarbeid med Naturvernforbundet, Miljøagentene eller Norsk Ornitologisk Forening. Mer informasjon om prosjektet *Oppdrag fuglekasse* finner kommunen under følgende nettside: <https://www.oppdragfuglekasse.no/sknadsskjema-aktivitetstilskudd>

Forslag til nytt satsingsområde

Kommunedelplan for naturmangfold.

Et satsingsområde NOF avd. Buskerud ønsker å tilråde er implementeringen av en kommunedelplan for naturmangfold. En kommunedelplan for naturmangfold kan være et godt verktøy for å vurdere prioriteringen av arealbruk og tiltak.

Mange norske kommuner går nå foran og etablerer kommunedelplaner for naturmangfold. Deriblant Viken-kommunene Hol, Nordre Follo og Fredrikstad.

Miljødirektoratets veileder (sist oppdatert i desember 2020) gir råd om hvordan kommunene kan ta vare på verdifull natur i kommunal planlegging: <https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/>.

NOF avd. Buskerud mener at en kommunedelplan for naturmangfold vil være et viktig og riktig verktøy for Ringerike kommune for å imøtekomme kravene FNs bærekraftsmål stiller til kommunens virke.

Oppføring som høringsinstans

Siden NOF avd. Buskerud ikke har mottatt denne høringsaken direkte ønsker vi hermed å bruke anledningen for å be Ringerike kommune om å bli registrert som høringsinstans i aktuelle høringsaker.

NOF avd. Buskerud ønsker Ringerike kommune lykke til med det videre arbeidet!

Med vennlig hilsen,

Marius von Glahn
naturvernkontakt
Tlf.: 991 60 745

Steinar Stueflotten
styreleder
Tlf.: 913 34 123